

„Юнаци с умни калпаци“ по случай 80 години от рождението на Никола Русев

Драмата и театърът винаги са били едно от най-мощните средства за художествено въздействие върху общността и отделната личност. Покоряващото очарование на драматургичното изкуство е осъзнато отдавна от учителите и учениците в БСОУ „Д-р Петър Берон. След упорити и разнопосочни търсения вниманието ни се спря на неотразимите в българското си величие и самохвалство „Юнаци с умни калпаци“.

С тази жизнерадостна и поучителна за всички възрасти пиеса решихме да почетем 80-годишнината от рождението на автора й – Никола Русев, един от всепризнатите майстори на съвременната българска драматургия. Привлече ни уникалното съчетание на фолклорни образи с комичните нашенски ситуации и модерните прийоми на иронията и пародията.

Пиесата беше показана за пръв път от наши ученици преди три години /2009/. Тази година беше подготвено новото й представяне под търпеливото ръководство на г-жа Болчева и г-жа Васева. Музикалното оформление беше осъществено от г-жа Александра Дончева, калпаците – от умни по-умни, бяха ушити от сърчните ръце на г-жа Васева, а оригиналният капан за тая лакома и „много хитра гад“ – ламята, беше специален подарък, „кроен по кройките на някои науки“ от г-н Болчев...

Театралното събитие се състоя на 8 май от 14.00 часа в Актовата зала на училището. Най-трудната част в неговата подготовка се оказаха подборът и репетициите на актьорския състав. За ролите на майстор Пандо, учения юнак Хараламби и хитрата мома Петрана нямаше колебания: ролите сами намериха най-изявените ни досега актьорски таланти – Дарин, Петър и Тони от 11. клас. Непринуден смях разтърсваше залата по време на великолепната им игра. Цветистият език, юначеските пъчения и ламешките терзания кога да изяде най-напред ще оставят ярки бисери в съкровищницата на ученическия фолклор. Ще се повтарят още дълго репликите на баш-майстор юнакът Пандо, /дето мечка с голи ръце фанал, „не мечка, а мечище-стръвнище“ от типа на: „Аз викам, щом селото не ни признава, и ние да го не признаваме. Ще сме им обидени например...“ Или на учения юнак Хараламби, дето все се вре у науката и „една книга – цел труд! – изчете...“ „...Дружина,

закъде сме с тия овчи, тия вълчи, тия прости калпаци!...“ Или на мома Петрана: „О, юнаци, вие ли сте, бре? Що се криете зад дуваро? Че поспрете се малко! Стига с толкоз юнакълци, че тя дойде! – Коя, ма? – Ламята! Вам лъжа, мене истина. Ей-сега дойде. Копяхме там на къра... И аз нали съм си работна... – Кой? Ти ли, ма?! – Е, па!...“

Особено сполучливи находки се оказаха и другите две „новоизгрели театрални звезди“ – Николай /10.клас/, който изи-

гра ролята на старши юнак Вьсо, и Тодор /7.клас/, който се превъплъти в най-младия от дружината – знаменития Пешко. През цялото време публиката реагира с непринуден смях и спонтанни ръкопляскания, а финалът беше ознаменуван с бурни аплодисменти. Пиесата на Никола Русев ще остане запечатана в златния фонд на БСОУ „Д-р Петър Берон“ и в живата памет на българската общност в Прага.

Светла Болчева

НИКОЛА РУСЕВ

е един от най-талантливите представители на съвременната българска драматургия. Роден е на 13 юли 1932 г. в град Берковица. Завършва режисура във ВИТИЗ „Кръстьо Сарафов“ през 1954 г. Работи като режисьор в Радио-театъра на Радио София, в Театъра на селото, драматург в Добричкия театър, Театър „Българска армия“ (1962–1968, 1989–1990) и НДТ „Сълза и смях“ (1968–1972), сценарист в СИФ „Бояна“ (от 1972), секретар по драматургия в Съюза на българските филмови дейци (1981) и в Съюза на българските писатели (1982). Умира на 16 юли 1990 г. в София

Автор е на следните пиеси: „Делниците имат много имена“ (1959), „Посоки“ (1960), „Усилие“ (1961), „Биография на един дъжд“, „Я, колко макове“, „Старчето и стрелата“ (1968), „Двоен креват за Адам и Ева“, „Зелената брадавица“, „От земята до небето“ (1975) и др.

От перото му са излезли детските пиеси: „Юнаци с умни калпаци“ (1968), „Лют звяр“ (1969), „Петлето“, „Жълтото око“, „Как писар Тричко не се ожени за царкиня Кита с китка накитена“.

По негови сценарии са направени филмите „Русият и гугутката“, „Грамофон и маслини за моите приятели“, „Къщи без огради“, „Щурец в ухото“, „Роялът“, „Константин Философ“. Нереализиран остава сценарият му за многосериен телевизионен филм „Жива вода“, излязъл като самостоятелна книга под заглавие „Приказка за Стоедин“. Ефектните жестове в драмите на Никола Русев са пряко насочени към емоциите на зрителя и създават класическа театрална атмосфера. Умира през 1990 г.